

Školní vzdělávací program školní družiny
při Základní škole a Mateřské škole Písečná, okres Ústí
nad Orlicí

Družina ... místo, kam chodím rád

Mgr. Bc. Eliška Vacková

ředitelka školy

Monika Moravcová

vychovatelka ŠD

Úvod

Školní družina je zřízena podle novely *školského zákona č. 82/2015 Sb. a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a o vzdělávání žáků nadaných*. ŠD realizuje výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost mimo vyučování.

Činnosti probíhají formou pravidelných, průběžných a příležitostných aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti.

Pravidelné činnosti jsou dány každodenním zaměstnáním oddělení dle týdenní skladby zaměstnání.

Průběžné činnosti jsou tvořeny spontánními aktivitami dětí – při činnostech odpočinkových, rekreačních a při pohybu venku nechat dětem prostor k individuálnímu výběru her.

Příležitostné činnosti jsou činnosti, překračující rámec jednoho oddělení (vánoční besídka, vánoční dílna a jarmark, výrobky pro budoucí prvňáčky, ...).

Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými pravidly pedagogiky volného času.

Provoz školní družiny je rozdělen na ranní a odpolední.

Počet oddělení: 1

Počet vychovatelek: 1

Ředitel základní školy: Mgr. Bc. Eliška Vacková

Kontakty:

Telefon: 465 618 149, 725 414 875

E-mail: zspisec@orlice.cz

www: www.zspisec.cz

Zřizovatel: Obec Písečná

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2025

Na tvorbě ŠVP se podílely pedagogové: Monika Moravcová a Eliška Vacková

Informace o školní družině

ŠD zabezpečuje žákům náplň volného času v době po vyučování, před odchodem domů nebo do jiných zájmových aktivit. Probíhá při činnostech spojených s odpočinkem, rekreací, zájmovou činností, zábavou.

Usilujeme o to, aby časové rozvržení a uspořádání činností podporovalo zdravý tělesný, duševní a sociální vývoj dítěte.

Vychovatelka působí na žáky v době zvýšené únavy z vyučování. V této době se projevuje zvýšená potřeba pohybu jako kompenzace dlouhého sezení při vyučování. Těmto požadavkům se snažíme přizpůsobit režim dne v družině.

Ve všech činnostech plně respektujeme osobnost žáka, jeho individuální schopnosti a dovednosti.

Spolupráce s rodiči se stále rozvíjí. Rodiče mohou ŠD po dohodě navštívit a osobně si s vychovatelkou vyřídit, co potřebují. V kontaktu s rodiči jsme v případě potřeby také telefonicky. Informace rodičům předáváme i prostřednictvím elektronické pošty.

ŠD se pravidelně zapojuje do eko-činností a spolupracuje na školních projektech i sportovních akcích.

Cíle vzdělávání ve školní družině

Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků.

Základním prostředkem práce školní družiny je hra, která přináší kladné emoce, navozuje nové zážitky, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a obohacuje sebepoznání.

- rozvoj osobnosti žáka, jeho dovedností, učení a poznání
- chtít se učit a umět využívat získané poznatky a dovednosti v praxi, při řešení problémů
- respektování a rozvíjení individuálních potřeb, schopností a zájmů každého žáka
- vedení žáků k všestranné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- vytvářet si pozitivní představu o sobě i druhých, umět projevit empatii, citlivě vnímat prostředí i přírodu
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám
- připravit žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, aby uplatňovali a naplňovali své povinnosti
- posilovat a rozvíjet zájem žáka o smysluplné využití volného času
- dodržovat pedagogické a hygienické návyky při práci a využívat možností odpočinku a relaxace

Délka zájmového vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno po dobu 10 měsíců – trvání školního roku. V době prázdnin (hlavních i vedlejších) se činnost ŠD, po dohodě se zřizovatelem, nenabízí.

Provoz ŠD je rozdělen na ranní a odpolední.

Formy zájmového vzdělávání

Vzdělávání ve školní družině se uskutečňuje formou pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti, příležitostnými akcemi a nabídkou spontánních aktivit.

- **pravidelná zájmová, výchovná, rekreační nebo vzdělávací činnost** – je dána týdenní skladbou zaměstnání
- **příležitostná zájmová, výchovná, rekreační nebo vzdělávací činnost** – např. besídky, karneval, dětský den
- **spontánní činnosti** – hry žáků po obědě, při pobytu venku po organizované činnosti, při ranní družině

Celoroční časový plán

PODZIM (září, říjen, listopad)

- sběr listů a přírodnin v okolí školy
- stavění domečků z klacíků, mechu, listů,...
- práce s přírodninami (vyrábění zvířátek, přírodní mandaly)
- výtvarná práce s přírodninami (frotáž, otisky, koláž)
- pouštění draků
- dlabání, vyřezávání, zdobení dýně
- poznávání listů, určování stromů a jejich plodů, rozdílů v šiškách
- vánoční vyrábění na jarmark a na výstavu ve Švíčkárně
- pobyt venku/tělocvičně (řízené pohybové hry, spontánní hry dětí na zahradě, pozorování změn v přírodě)
- výzdoba oken, ŠD
- křížovky, hádanky, jazykolamy

ZIMA (prosinec, leden, únor)

- výzdoba oken – zima
- spontánní hry na sněhu, soutěživé hry na sněhu
- stavění sněhuláků, soutěž o nejlepší sněhovou stavbu
- bobování na kopci u školy (závody, slalom, sjíždění)
- určování stop zvířat ve sněhu (lesík u školy, louka)
- pobyt v tělocvičně (opičí dráha, hry s míči)
- rozhovory s dětmi - vánoční tradice a zvyky (jaké znají + jaké dodržují), advent, co mají nejraději na Vánocích
- společenské hry
- ztvárnění zimní krajiny (inkoust + zmizík, voskovky)
- Mikulášské tvoření
- výroba vánočních přáníček a ozdob (papír, přírodniny, látky)
- zdobení stromečku a herny
- vánoční besídka a rozbalování dárků
- poslech vánočních koled
- školní karneval – výroba masek, rej masek, soutěže

- hry na rozšíření slovní zásoby (vymýšlení slov na určité písmeno, slovní fotbal, skupinově Jméno, město, ...)

JARO (březen, duben, květen)

- pozorování jarní přírody (rostlin a živočichů)
- výtvarné ztvárnění květin, které jsme pozorovali
- poznávání jarních květin
- kvíz domácí zvířata a jejich mláďata
- měsíc knihy (ukázka oblíbené knihy, výroba záložky do knihy, výtvarné ztvárnění oblíbeného hrdiny)
- Velikonoce – tradice a zvyky, koledy
- rozhovory s dětmi (velikonoční zvyky, nejoblíbenější jarní květina, co mám rád na tomto období)
- velikonoční tvoření – malování a zdobení kraslic, pletení pomlázky, věnečky z proutí, velikonoční dekorace
- výroba čarodějnic
- den Země – poznávání přírodnin z lesa podle hmatu, poznávání lesních zvířat, jak můžeme chránit přírodu
- jarní výzdoba oken
- pohybové hry na školní zahradě, závodivé hry ve družstvech
- pracovní listy – spojovačky, barevné počítání, doplň pořekadlo, hlavolamy

LÉTO (červen)

- těšíme se na prázdniny (výroba prázdninového deníku)
- dětský den – hry a soutěže na hřišti
- kam pojedeme na prázdniny (práce s atlasem, mapou a vyhledávání míst)
- rozhovory s dětmi (Kam pojedeme o prázdninách, co budeme dělat o prázdninách)
- výtvarné znázornění vysněné dovolené (volná technika)
- bezpečnost o prázdninách
- společný sběr a lisování květin
- hry na školní zahradě
- Hrady a zámky – pověsti o hradech v našem okolí; hrady z papírových krabic, koruny z papíru
- pracovní listy – hledání rozdílů, časová souslednost, poznávání tvarů, počet slabik
- úklid hraček

Obsah zájmového vzdělávání

- navazuje na ŠVP ZV prvního stupně ZŠ, školní družina navazuje zejména na vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět**

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Zde se budeme snažit u žáků

- pěstovat dobré mezilidské vztahy (chování k ostatním, oslovování a zdravení)

- vést děti k samostatnosti a správnému vystupování na veřejnosti
- umět zvládat základní sebeobslužné činnosti
- poznávat a chránit přírodu

Místo, kde žijeme

- poznávání nejbližšího okolí, okolí školy, cestu do školy a ze školy
- organizaci života v rodině, ve škole, ve společnosti, v obci
- poznávání různých služeb a důležitých budov v obci (knihovna, obecní úřad, pošta, kostel)

Lidé kolem nás

- mezilidské vztahy, zásady vhodného chování a jednání mezi lidmi
- tolerance a vzájemná úcta k druhým, schopnost naslouchat
- seznámení se se základními právy a povinnostmi, základy spol. chování
- vytváření kladných vztahů ke spolužákům

Lidé a čas

- učit děti, jak mají využívat svůj čas, vytvářet návyky na pravidelnou přípravu na vyučování a především na vyplňování volného času
- vytvářet základy pro využívání smysluplné volnočasové aktivity

Rozmanitost přírody

- seznámit žáky s rozmanitostí a proměnlivostí přírody živé a neživé
- tematické vycházky a pobyty v přírodě
- pozorovat změny v přírodě a následné výtvarné či jiné zpracování poznatků
- ekologie

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- správné návyky při osobní hygieně
- dbání na bezpečnost při různých činnostech a předcházení úrazů
- základní první pomoc (nouzová tel. čísla)
- zdravý způsob života a péče o zdraví
- dopravní výchova (základní pravidla silničního provozu pro chodce i cyklisty)
- pohybové a tělovýchovné aktivity při pobytu venku či v tělocvičně

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

- rozvoj komunikačních schopností (vyprávění si)
- vyjádření potřeb a prožitků žáka a sdělování jeho názorů
- práce s literaturou a texty (vyhledávání v atlasech, encyklopediích)

UMĚNÍ A KULTURA

- rozvoj hudebnosti žáků zpěvem, hrou na jednoduché nástroje, poslechem a pohybovým projevem podle hudby
- využívání hudby a zpěvu jako prostředku komunikace
- rozvoj sluchového vnímání
- učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o vnímání, prožívání, vcítění
- rozvoj představivosti, fantazie
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení si základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí
- vedeme žáky k organizaci a plánování práce, používání vhodných nástrojů a pomůcek
- vedeme žáky k soustavnosti a vytrvalosti při plnění úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti

V rámci pedagogického procesu se ŠD zaměřuje na rozvoj klíčových kompetencí, které se prolínají všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

Kompetence k učení

- dovede postupovat podle instrukcí a pokynů
- dokončuje započatou práci
- umí pracovat s informacemi
- zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

Kompetence k řešení problémů

- dokáže vyřešit problém či požádat o pomoc druhého
- rozlišuje správná a chybná řešení
- dokáže si obhájit své rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- samostatně vyjadřuje své myšlenky
- umí se zapojit do diskuse
- dokáže naslouchat názorům druhých

Sociální a personální kompetence

- žáci dovedou spolupracovat
- umí rozpoznat vhodné a nevhodné chování a nese za své jednání důsledky
- rozvíjíme u žáků schopnost vnímat nespravedlnost, agresivitu, šikanu – umět se jim i bránit

Občanské kompetence

- uvědomuje si svá práva ale i práva druhých a respektuje je
- dokáže pomoci druhým
- zná či vnímá tradice, historii, kulturu

Kompetence k trávení volného času

- umí trávit volný čas účelně
- zná možnosti smysluplného využití volného času
- rozvíjí své zájmy

Podmínky přijímání žáků do ŠD

Do školní družiny jsou přijímáni žáci podle věku do naplnění kapacity 30 žáků

- nejdříve jsou přijímáni žáci 1. ročníku
 - pokud není naplněna kapacita, jsou přijímáni žáci z 2. ročníku
- přednostně jsou přijímáni žáci dojíždějící z okolních obcí
- při nenaplnění kapacity školní družiny mohou být dále přijmuti i žáci z 3. ročníku, kde jsou přednostně přijmuti žáci dojíždějící z okolních obcí

- v případě zvláštního zřetele rozhoduje o přijetí do školní družiny ředitelka školy (žáci vyšších ročníků se zvláštními vzdělávacími potřebami)

Žáci se přihlašují na začátku školního roku, v případě volné kapacity mohou být žáci přijímáni i během celého školního roku. Při nástupu do ŠD rodiče vyplní zápisní lístek, na který uvedou důležité informace o žákovi, rozsah docházky a způsob odchodu žáka domů z družiny. Docházka do školní družiny je pro přihlášeného žáka povinná, žáka lze uvolnit jinak, než je uvedeno v přihlášce, pouze písemnou omluvenkou opatřenou datem a podpisem zákonného zástupce žáka.

Žák je do školní družiny přihlášen vždy na jeden školní rok, na konci školního roku končí jeho docházka do školní družiny automaticky.

Docházka může být v průběhu roku ukončena:

- na písemnou žádost rodičů
- kvůli soustavnému a opakovanému porušení vnitřního řádu (závažné kázeňské přestupky)
- pokud zákonný zástupce opakovaně a dlouhodobě neplatí úhradu (ani po projednání a domluvě)

Materiální podmínky

Školní družinu tvoří jedno oddělení. Jedná se o hernu v prvním patře školní budovy a slouží pro ŠD také jako pracovna a odpočinkový koutek. Pro zájmové činnosti můžeme využívat třídu 5. ročníku, máme k dispozici i počítačovou učebnu v podkroví.

K pohybovým aktivitám využíváme školní tělocvičnu, školní hřiště, školní zahradu nebo obecní dopravní hřiště. V zimě žáci bobují na kopci u školy.

Třída ŠD je vybavena TV, která je propojená s počítačem.

Žáci mají k dispozici širokou škálu her, stavebnic, knih i výtvarných pomůcek.

Ekonomické podmínky

Výši úplaty za ŠD stanovuje ředitelka školy. Platba za ŠD se provádí každý měsíc společně s platbou za obědy, bezhotovostně na účet.

Tato platba je určena na provoz školní družiny, její vybavení a také na materiál a pomůcky pro zájmové činnosti.

O snížení nebo prominutí úplaty u žáků se sociálním znevýhodněním rozhoduje ředitelka školy na základě žádosti zákonného zástupce doložené příslušnými doklady.

Personální podmínky

V ŠD pracuje 1 vychovatelka na plný pracovní úvazek, zajišťuje ranní a odpolední provoz. Splňuje požadavky na předepsanou odbornou způsobilost.

Vychovatelka se chová a jedná v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávací činnosti v ŠD. Snaží se pružně a citlivě reagovat na okamžitou situaci.

Předává nové poznatky a snaží se vést žáky k citovému prožívání bezprostředních vztahů k okolí.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Vychovatelka zajišťuje bezpečnost a zdraví žáků po celou dobu jejich pobytu ve školní družině. Na začátku školního roku žáky poučí o bezpečnosti v prostorách školy, ŠD i tělocvičny a na hřišti.

Žáky seznamujeme s možnými riziky při pohybu ve škole a mimo ni. Seznamujeme je s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a různých předmětů. Žáky poučujeme o zásadách správného chování nejen ve škole, ale také na veřejnosti a na komunikacích. Také jim připomínáme, jak se mají chovat v době prázdnin.

Žáky také seznamujeme se zásadami první pomoci při úrazu nebo v případě požáru, připomínáme jim správné hygienické návyky.

Úraz nebo poranění nahlásí žák vychovatelce, která provede opatření k zajištění první pomoci a informuje zákonného zástupce žáka. Úrazy jsou evidovány v knize úrazů.

Předávání dětí

Po obědě si vychovatelka ŠD přebírá děti po jejich příchodu ze školní jídelny. Starší děti přivádějí z oběda třídní učitelky vykonávající dozor ve školní jídelně (třídní učitelky po odpoledním vyučování).

Při organizování činností zájmových kroužků si vedoucí kroužků přebírá děti přímo ve školní družině.

Předávání dítěte zákonnému zástupci probíhá v šatně. Zákonný zástupce si musí zazvonit na bezpečnostní zámek s kamerou a ohlásit se vychovatelce. Ta poté posílá dítě do šatny, kde si ho přebírá.

Při pobytu venku si zákonný zástupce přebírá žáka přímo na zahradě, hřišti.

Denní skladba činností

Pobyt žáků ve družině provází řada režimových momentů – převlékání, přechody, sebeobslužné činnosti. Snažíme se, aby probíhaly s co nejmenším úsilím, bez stresů a žáci je vykonávali automaticky. Vychovatelka na žáky stále dohlíží.

Po vyučování dochází k velkému poklesu výkonnosti. Doba a způsob odpočinku se řídí potřebami žáků. Po odpočinku navazují zájmové činnosti různého zaměření.

Činnosti zaměřené na pohyb provádíme nejen venku, ale také v tělocvičně, kterou máme k dispozici téměř každý den.

Poměr řízených a spontánních činností je vyvážený.

Odpočinkové činnosti – jsou to klidové aktivity spontánních či nabízených činností, mají odstranit únavu; zařazují se nejčastěji po obědě.

Rekreační činnosti – slouží k regeneraci sil, převažuje v nich odpočinek aktivní s náročnějšími pohybovými prvky; hry a spontánní činnosti mohou být rušnější.

Zájmové činnosti – rozvíjejí osobnost žáka, umožňují žákům seberealizaci, poznávání a rozvoj dovedností; jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost, organizovanou nebo spontánní aktivitu.

Příprava na vyučování – zahrnuje okruh činností související s plněním školních povinností, není však legislativně stanovena jako povinná činnost ŠD; procvičování učiva formou didaktických her, pracovních listů, práce s knihou apod.

Získávání dalších doplňujících poznatků - při průběžné činnosti ŠD (např. vycházky, poslechové činnosti)

Podmínky pro žáky se SVP

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou vzděláváni podle individuálního vzdělávacího plánu na základě vyšetření ve speciálním poradenském zařízení se souhlasem zákonných zástupců. Vzdělávání ve školní družině je přizpůsobováno těmto žákům (speciálně pedagogické metody práce, způsob hodnocení, individuální přístup apod.). Je respektována individualita každého žáka a zohledňováno jeho zdravotní hledisko. Je vytvořeno přiměřené prostředí pro jeho všestranný rozvoj. Vychovatelka ŠD úzce spolupracuje nejen se školou, ale i s asistentkou, pokud je žákovi přidělena.

Taktéž probíhá intenzivní spolupráce s rodiči žáků se zdravotním znevýhodněním. Je zohledněno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit, vycházek. Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu dítěte.

Při vzdělávání mimořádně nadaných žáků vychází způsob výuky z principů individualizace. ŠD učí tyto žáky zacházet se svými specifickými schopnostmi a pomáhá jim při začleňování do vrstevnických skupin. Pro jejich rozvoj jsou nabízeny takové metody a formy práce, které by je vhodně motivovaly a uspokojily.

Hodnocení

Hodnocení většího či menšího tématického celku provádíme po skončení nebo i v průběhu, ověřujeme dosahování výchovně vzdělávacích cílů.

Podle získaných výsledků můžeme dále plánovat tématické celky, jejich části upravovat, obměňovat, obohacovat o nové náměty, hledat nové prostředky činnosti.

Hodnocení směrem k žákům provádíme průběžně – hodnotíme individuální výsledky žáků, jejich pokroky, úspěchy, nezdary. Individuální hodnocení má zvláštní význam i pro sebehodnocení žáka. S žákem o pokrocích, kterých dosahuje, vhodným způsobem hovoříme.

Z pohledu celého oddělení hodnotíme aktivitu, zájem žáků, jejich náměty a plnění pedagogického záměru.

Žáci mohou program v ŠD hodnotit různými způsoby:

- verbálně (rozhovory)
- písemně (vytvořením komiksu, básničky)
- praktickými činnostmi (výrobek, kterým zhodnotí činnost)

Všechny realizované činnosti hodnotíme v souladu s výchovně vzdělávacím programem a zejména z pohledu přínosu pro žáky, což je podkladem pro další práci.